Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol De Eryri
a gynhaliwyd ddydd Mawrth 27 Medi 2022 am 5.45 yh
Yng Ngwesty'r Oakley Arms, Maentwrog

Presennol – Aelodau:	Mr Hedd Pugh (Cadeirydd) Mrs Gaynor Davies Mrs Lesley Amison Mr David Coleman Mr Delwyn Evans	Mr Dewi Owen Mr Eryl Jones Williams Mr Alun Edwards Mr Aled Thomas
Swyddogion / Sylwedyddion:	Peter Rutherford(APCE) Rhian P Williams (APCE) Adam Daniel (APCE)	David P Jones (APCE) Gwyn Evans (CG) Arwel Morris (APCE)
1. Ymddiheuriadau	Mr Ashley Charlwood Mr Emlyn Roberts Mr Huw Roberts Mr Geraint Rowlands	Cyng John Pughe Roberts Mr Dafydd Dafis Mr Alun Evans

Croesawodd HP bawb i'r trafodion heno

2 . Datgan Buddiant

Gofynnodd DO pam na chynhaliwyd y cyfarfod ym Mhlas tan y Bwlch gan ei fod mor agos.

Atebodd RW fod y cyfarfod yn wreiddiol bythefnos cyn hyn ond gan eu bod wedi symud y dyddiad ymlaen nid oedd y Plas ar gael heno oherwydd archeb bloc arall.

3 . Cofnodion Blaenorol

Cofnodion wedi'u cymeradwyo

3.1 Eitem ychwanegol ar yr agenda.

Eglurodd PR ei bod yn ofynnol i'r FfMLlD gael Is-Gadeirydd ac os yw'r Cadeirydd (fel yn ein hachos ni) yn dod o'r gymuned tirfeddianwyr yna dylai'r Is-Gadeirydd fel arfer ddod o blith cynrychiolaeth y grwpiau defnyddwyr.

Gyda hyn mewn golwg gwnaeth yr awgrym ein bod yn penodi un heno os yn bosibl. Roedd un ymgeisydd yn sefyll allan, ond mater i'r aelodau oedd ethol neu benderfynu ar rywun.

Y consensws oedd y byddai hyn yn cael ei drafod yn llawnach yn y cyfarfod nesaf ym mis Rhagfyr.

Cytunwyd

4 . Materion yn Codi

i) Tir Comin a cherbydau modur.

Esboniodd PR fod arwydd Adran 34 (Deddf Traffig Ffyrdd 1988) yn cael ei ddefnyddio pan yr oedd tirfeddianwyr yn gofyn amdanynt pan fo problemau'n codi dro ar ôl tro. Mae hyn er mwyn atal pobl rhag cael mynediad i dir comin gyda cherbydau heb awdurdod cyfreithlon. Maent ar gael am ddim os oes unrhyw dirfeddiannwr yn cael problemau ar eu tir comin. Ond mae'n weithgaredd anghyfreithlon ac mae'n drosedd y gellir ei herlyn o dan y Ddeddf.

Ychwanegodd AT er bod arwydd yn ddefnyddiol ei bod yn anodd sefydlu unrhyw ffiniau heb fap cysylltiedig.

Dywedodd PR fod yr Heddlu wedi dweud yn y gorffennol heb arwydd ei bod yn dod yn anoddach erlyn troseddwyr ac os gosodir arwydd ger mannau gadael / mynediad yna mae hyn yn anadferadwy ac yn dod yn haws delio ag ef. Maen nhw wedi gosod arwyddion mewn mannau fel Mynydd Moel – ger Yr Wyddfa ac eraill oddi ar fwlch Sychnant.

Ychwanegodd AE ei bod yn bosibl na fyddai amlinelliad ffin tiroedd comin yn amlwg o arwydd syml.

Dywedodd HP ei bod yn anoddach 'plismona' ar ardaloedd mwy o dir comin.

Gofynnodd EJW ble roedd y rhain yn cael eu hail godio.

Dywedodd PR fod pob tiroedd comin wedi'u cofnodi ar y Gofrestr Tir Comin sy'n cael ei chadw gan Gyngor Gwynedd ac sydd ar gael fel dogfen gyhoeddus os oes angen i unrhyw un wneud unrhyw ymholiadau.

Ychwanegodd AD y gallai fod yn ddefnyddiol i ni gynnwys logo Heddlu Gogledd Cymru.

Dywedodd PR y byddai'n holi eu Tîm Troseddau Gwledig am eu barn ar hyn ar y cyfle nesaf.

ii) Toiledu ar gyfer pobl Anabl ym Morfa Mawddach

Atgoffodd PR yr aelodau fod DE wedi codi'r pwynt bod y cyfleuster toiledau anabl ym Morfa Mawddach wedi'i gau dros y gaeaf gan roi pobl anabl dan anfantais. Ac i wneud pethau’n waeth roedd yr hen gloeon math RADAR[1] wedi'u symud oddi yno rai blynyddoedd yn ôl. Mae Rheolwr Eiddo'r PC bellach wedi datgan y bydd toiledau Morfa Mawddach bellach ar agor drwy'r flwyddyn a fydd yn helpu pethau. Fodd bynnag, bydd rhai tymhorol eraill (gan gynnwys y rhai â thoiledau anabl yn parhau ar gau oherwydd adnoddau).

---

[1] Mae RADAR (Y Gymdeithas Frenhinol ar gyfer Anabledd ac Adsefydlu) yn hyrwyddo cynllun cenedlaethol y DU, lle mae cloeon sydd wedi'u cynhyrchu'n arbennig ac yn cael eu gosod ar doiledau a dim ond drwy ddefnyddio allwedd RADAR y gellir eu gweithredu. Mae'r allweddi hyn ar gael i bobl anabl neu sydd wedi'u cofrestru'n ddall i'w galluogi i gael mynediad i gyfleusterau.

Dywedodd DE fod cyfleusterau o'r fath yn hanfodol i bobl hŷn a phobl ag anableddau gan eu bod yn aml yn cynllunio eu teithiau ymlaen llaw ac yn gwybod lle mae cyfleusterau ar gael.

Ychwanegodd EJW fod allweddi math RADAR wedi gweithio'n dda dros y blynyddoedd. Fodd bynnag, nid oedd rhai defnyddwyr yn cau y drysau'n gywir ar ôl iddynt adael - gan eu gadael ar agor i eraill ac yr oedd hyn yn arwain at gamddefnydd a fandaliaeth.

Os caiff y cloeon hyn eu hailosod yn unrhyw le, yna'r neges i ddalwyr allweddi yw bod ganddynt gyfrifoldeb i sicrhau eu bod wedi'u cau'n iawn fel y gall y cyfleusterau fod ar gael i'r person nesaf.

Ychwanegodd PR ei bod yn sicr yn haws rheoli cyfleusterau i'r anabl pan fyddant ar agor 'drwy gydol y flwyddyn' ond bod cyfleusterau toiledau tymhorol yn broblemus gan fod yn rhaid eu glanhau a'u cynnal a'u cadw o ddydd i ddydd ac nid oedd hyn yn bosibl oherwydd yr adnoddau sydd ar gael.

Soniodd EJW fod mannau parcio a thoiledau llynnoedd Cregennan mewn man anghysbell ond ei fod yn dal yn ardal boblogaidd a bod y rhain yn agored i bawb.

Ychwanegodd PR fod rhai problemau wedi'u hadrodd dros yr haf. Roedd y bloc toiledau yn eiddo i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol ac roeddynt wedi datrys y problemau.

Ychwanegodd DPJ fod adran Eiddo'r PC wedi derbyn peth arian grant i uwchraddio eu cyfleusterau toiledau gan gynnwys Llyn Penmaen.

Dywedodd EJW y byddai LlC yn sicr o ariannu unrhyw ran o hyn o dan Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol a'i fod yn bwysig o ran iechyd a llesiant. Roedd yn falch bod mater toiledau Morfa Mawddach yn cael sylw gan y PC.

Dywedodd DE fod y gwaith hwn yn cael ei ariannu gan yr arian grant a gynigiwyd gan Croeso Cymru – `Y Pethau Pwysig' [2] i wella cyfleusterau twristiaeth gan gynnwys toiledau ar hyd a lled Cymru.

Byddai PR yn holi.

Diolchodd HP i PR am y diweddariad

iii) Adolygiad o Gynllun Gwella Hawliau Tramwy Cyngor Gwynedd.

Dywedodd PR wrth yr aelodau bod cyfarfod wedi cael ei gynnal rhwng is-grŵp y Fforwm Mynediad Lleol (Arfon Dwyfor, ac Eryri gogledd a de) ac fe'i cynhaliwyd ym Mhlas Tan y Bwlch. Yn anffodus oherwydd dryswch nid oedd unrhyw gynrychiolwyr o'r FfMLlD yn

[2] **Mae'r Gronfa Y Pethau Pwysig 2022-2023 (** rownd Awdurdodau Lleol a Pharciau Cenedlaethol) yn gronfa gyfalaf gan Lywodraeth Cymru drwy Dwristiaeth Cymru i gyflawni gwelliannau sylfaenol ar raddfa fach i seilwaith twristiaeth ledled Cymru gyfan er mwyn sicrhau bod pob ymwelydd yn cael profiad cadarnhaol a chofiadwy ym mhob agwedd o'u harhosiad.
https://businesswales.gov.wales/news-and-blogs/news/brilliant-basics-fund

bresennol. *Roedd gwahoddiadau wedi mynd allan, ond nid oedd yn sicr o gwbl sut y digwyddodd hyn.* Fodd bynnag, fe gafwyd trafodaeth ddidwyll iawn ynghylch dogfen y Cyngor, a oedd ym marn yr aelodau yn ddull rhesymegol gan CG o ystyried y problemau adnoddau yr oeddent yn eu hwynebu.

Yna aethant drwy'r holiadur cysylltiedig a nododd PR eu sylwadau priodol i bob cwestiwn a chytuno ar y geiriad i'w gynnwys yn eu hymateb ar y cyd.

Roedd y rhain wedi'u cyfieithu ers hynny i sicrhau ymateb dwyieithog ac wedi'u hanfon at CG i'w hystyried.

Pwysleisiodd PR fod aelodau yn dal yn rhydd i anfon eu hymatebion eu hunain i'r holiadur os dymunent. Er nad oedd yn hawdd yn y fformat a ddarparwyd gan CG.

Bydd angen i'r PC ymateb hefyd ond nid oedd yn gweld fawr o wahaniaeth yn eu hymateb.

iv) Traphont Abermaw

t4. *Dywedodd EJW fod Network Rail (NR) yn anffodus wedi canfod bod angen mwy o waith ar draphont Abermaw nag a ragwelwyd yn gyntaf ac y bydd y gwaith yn cael ei gario ymlaen i'r flwyddyn nesaf. Mae'n profi'n anodd cael union ddyddiadau ond byddai'n cynghori PR pan fyddai ganddo wybodaeth fwy penodol.*

Dywedodd PR ei bod wedi bod yn anodd iawn i'r Gwasanaeth Wardeniaid barhau i newid eu harwyddion ar hyd Llwybr Mawddach gyda'r newid mewn dyddiadau y llynedd. Diolchodd i EJW am y wybodaeth.

Ychwanegodd ei fod yn ddiweddar wedi derbyn fideo gan Gyngor Gwynedd o nifer o feiciau modur yn croesi'r draphont mewn un grŵp mawr. Er mai mynediad de facto[3] yn unig yw hwn ac ar ôl rhai ymholiadau roedd wedi cysylltu â'r grŵp a gofyn iddynt ystyried mynd drwodd mewn grwpiau llai a chyda chyfnodau amser addas yn y canol er mwyn lleihau'r effaith ar gerddwyr / beicwyr. Roeddent yn barod i dderbyn y syniad a gobeithio y byddent yn cydymffurfio. Byddent yn monitro'r gweithgaredd hwn.

Dywedodd GLE fod CG wedi derbyn cwynion am feicwyr modur yn croesi'r draphont ond cytunodd y dylid gwneud hyn yn sensitif.

Nid yw’r draphont yn cynnwys unrhyw hawliau cyhoeddus ffurfiol megis Hawliau Tramwy Cyhoeddus ac mae gan Gyngor Gwynedd (CG) gytundeb gyda NR (fel perchnogion y draphont) i ganiatáu i bobl basio ac ail basio. Mae'r draphont hefyd yn rhan o Lwybr Arfordirol Cymru Gyfan.

Diolchodd EJW i'r PC a CG am fynd i'r afael â'r mater hwn. Roedd yn ymwybodol bod rhai pobl leol gyda beiciau modur yn defnyddio'r draphont at ddibenion gwaith, felly roedd yn un anodd ei chydbwyso yn iawn.

[3]` **De facto`** - Yn bodoli mewn gwirionedd boed gydag awdurdod cyfreithlon ai peidio.

5. **Gohebiaeth**

i) Adolygiad o Lwybr Arfordirol Cymru Gyfan (LlACC) ar ei 10fed penblwydd – argymhelliad ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol.

Dywedodd PR wrth yr aelodau fod yr Awdurdod wedi derbyn llythyr oddi wrth Huw Iranca Davies yn gofyn am farn y PC (ac eraill) ar ddyfodol y LlACC. Fe ddigwyddodd hyn ar fyr rybudd. Roedd y PC wedi anfon ymateb a oedd yn cynnwys nifer o bwyntiau a amlinellir isod:

I. Bod cyllid yn parhau ar lefelau digonol ledled Cymru i sicrhau ei dyfodol. Yn enwedig o ystyried y cynnydd mewn defnydd gan y cyhoedd.

2. Eu bod yn parhau i ymdrechu i chwilio am a chreu cysylltiadau ychwanegol i ac o gymunedau lleol i'w galluogi i elwa o'r datblygiad hwn.

3. Ystyried y syniad o greu hawliau uwch lle mae cyfleoedd yn codi, gan gynnwys cysylltiadau beicio / llwybr march / ceffyl a dewisiadau llwybrau pob gallu neu ar gyfer pobl llai abl.

4. Ystyried ei statws tymor hir – h.y. fel rhan o deulu'r Llwybrau Cenedlaethol neu i gael ei adnabod gan ryw ddynodiad arall.

5. Ystyried mecanweithiau eraill a symlach ar wahân i ddefnyddio'r Ddeddf Priffyrdd ar gyfer achosion lle mae erydu arfordirol yn effeithio ar y LlACC a lle gallai fod angen safleoedd wrth gefn.

Ychwanegodd PR fod llawer o'r pwyntiau yr oeddent wedi'u gwneud wedi'u cynnwys yn yr adroddiad er yn aneglur.

Gofynnodd HP a oedd yn bosibl cael copi o'r ymateb a'r adroddiad dilynol.

Dywedodd PR y byddai'n ceisio dosbarthu hwn i'r aelodau.

Dywedodd EJW fod hyn yn dangos bod LlC yn gwrando ar bobl a dreuliodd amser yn ymateb i hyn.

ii) Llythyr y Parciau Cenedlaethol at dirfeddianwyr ynghylch celfi / dodrefn hawliau tramwy.

Roedd AD yn dymuno hysbysu'r aelodau eu bod wedi drafftio llythyr safonol (cyn Covid) ac ar y pryd wedi trafod hyn gyda rhanddeiliaid amrywiol gan gynnwys yr undebau ffermio a'r awdurdodau priffyrdd. Byddai'r llythyr hwn nawr yn cael ei roi i dirfeddianwyr pan fyddai'r PC yn gosod unrhyw ddodrefn newydd ar eu tir.

Roedd hwn yn nodi, er y gallai'r PC fod wedi helpu i ddarparu a gosod dodrefn ar Hawliau Tramwy, mewn gwirionedd cyfrifoldeb y tirfeddiannwr oedd eu darparu a'u cynnal. A hefyd mai Cyngor Gwynedd (a Chonwy yng ngogledd y PC) oedd yr `awdurdod priffyrdd` ac nid y PC. Bydd cofnod o hyn wedyn yn cael ei gadw.

Byddai unrhyw ddodrefn hefyd yn cario disg yn nodi iddo gael ei osod gan y PC i osgoi unrhyw ddryswch.

Dywedodd HP fod hyn wedi bod yn ddryslyd i dirfeddianwyr dros y blynyddoedd yn enwedig lle'r oedd y PC neu CG wedi gosod dodrefn ar eu rhan. Fodd bynnag, cyfrifoldeb y tirfeddianwyr oedd sicrhau eu bod yn gweithio'n iawn ac yn ddiogel i'w defnyddio a byddai'r llythyr hwn yn helpu i egluro'r sefyllfa.

Roedd AT yn meddwl efallai bod y llythyr wedi cael ei eirio yn rhy glên!

Credai AE ei fod wedi'i eirio'n dda a'i fod yn barchus ac yn llawer gwell na llawer a gafodd gan LlC. Roedd hyn yn ymwneud â chreu ymagwedd bartneriaeth gadarnhaol rhwng y PC, CG, a thirfeddianwyr.

Ychwanegodd HP fod hyn yn ddefnyddiol ar gyfer dodrefn newydd ond roedd nifer sylweddol o giatiau a chamfeydd wedi'u gosod flynyddoedd lawer yn ôl ar draws y PC ac efallai y bydd hyn yn helpu i egluro'r sefyllfa.

Ychwanegodd AD ei bod yn bwysig gwneud y pwyntiau hyn i dirfeddianwyr pan fydd unrhyw ddodrefn newydd yn cael ei osod.

6. Diweddariad Ffordd Cambrian – Oliver Wicks ac Amanda Hill i ddilyn – Llwybrau at Les

Croesawodd HP OW ac AH i'r trafodion ar-lein.

Diolchodd OW i'r aelodau am y cyfle i'w diweddaru ar y cynnydd yr oeddent wedi'i wneud ar Ffordd Cambrian.

Er budd yr aelodau newydd esboniodd fod y Llwybr y Cambrian yn rhedeg ar hyd Cymru o Gaerdydd (Parc Bute) i Gonwy (castell Conwy) a'i fod yn 298 milltir o hyd ac yn cynnwys ardaloedd mwyaf mynyddig Cymru gan gynnwys Bannau Brycheiniog a Pharc Cenedlaethol Eryri a naw awdurdod lleol. Buont hefyd yn ymgynghori â chyrff rhanddeiliaid eraill megis Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ac eraill fel yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (YG) a thirfeddianwyr annibynnol i adeiladu cefnogaeth ar gyfer y prosiect hwn.

Crëwyd y llwybr yn wreiddiol gan aelod gydol oes o'r Cerddwyr Tony Drake, a dylid cofio bod hyn ymhell cyn y Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy sydd bellach yn galluogi mynediad cyfreithlon ar hyd y rhan fwyaf o'i hyd.

Ers hynny maent wedi llwyddo i ddiweddaru a chreu arweinlyfr newydd a gynhyrchwyd yn broffesiynol sydd wedi cael derbyniad da sy'n cynnwys gwybodaeth newydd. Maen nhw hefyd wedi llwyddo i osod mainc a phostyn hanner ffordd fel teyrnged i TD. Mae'r logo yn het Gymraes sy'n cael ei hadnabod yn dda gan gerddwyr profiadol.

Yr Arolwg Ordnans – wedi cytuno i gynnwys y llwybr hwn ar eu mapiau ar gyfer Cymru ac roeddent yn ddiolchgar am y gefnogaeth a gawsant gan y Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau lleol ar gyfer hyn.

Dangosodd sleidiau amrywiol o'r gwaith yr oeddent wedi'i wneud.

Rhan fawr o'u gwaith oedd asesu ei gyflwr a'i argaeledd a hefyd ei gyfeirbwyntiau. Roedd lleoliadau cyfeirbwyntiau yn bwysig, a chytunwyd gyda'r PC ac awdurdodau lleol mai dim ond mewn lleoliadau strategol y dylid gosod y rhain. Mae amryw o grwpiau Ramblers Cymru ar draws y wlad wedi cynorthwyo gyda'r gweithgareddau hyn ac mae llawer bellach yn 'warchodwyr llwybrau' ac yn rhoi sylw i unrhyw faterion a all godi ar eu rhannau hwy.

Roedd yn bwysig bod pobl yn deall eu prif negeseuon gan nad yw y llwybr hwn yn nodweddiadol o daith gerdded mynydd arferol ond ei fod yn ymgymeriad difrifol o fewn rhai o'r tirweddau anoddaf yng Nghymru a'r DU ac nid yw cyfeirbwyntiau wedi eu gosod mor aml felly mae angen rhai setiau sgiliau mynyddoedd penodol.

Soniodd fod Loteri Côd Post y Bobl wedi bod yn gefnogol iawn i Ffordd y Cambrian a'u bod wedi cael peth sylw gan raglenni fel Countryfile a chyfryngau cymdeithasol amrywiol.

Mae ganddynt hefyd gysylltiad ag Adventure Smart[4] sydd wedi bod yn amhrisiadwy o ran hybu ymwybyddiaeth o ddiogelwch mynydd a pharatoi ymlaen llaw.

Ar wahân i'r arweinlyfr maent hefyd bellach wedi datblygu rhywfaint o nwyddau hyrwyddo megis crysau t a bathodynnau i'w gwnio ar ddillad er mwyn hyrwyddo'r llwybr hwn a rhoi rhywbeth yn ôl i Ymddiriedolaeth Ffordd / Llwybr y Cambrian.

Gofynnodd PR a oedd y cyswllt â Travel Line Cymru yn mynd i greu rhyw fath o gysylltiadau llinellol â thrafnidiaeth gyhoeddus i alluogi cerdded rhannau yn ystod y dydd.

Atebodd OW mai dyna oedd y bwriad, er ei bod yn ddealladwy bod mynediad i rai rhannau o'r llwybr yn gyfyngedig iawn, fodd bynnag, roedd yn awyddus i amlygu a hyrwyddo unrhyw rannau lle mae mynediad yn ôl ac ymlaen yn gyraeddadwy ar drafnidiaeth gyhoeddus.

Diolchodd HP i OW am ei ddiweddariad ar gynnydd Ffordd / Llwybr y Cambrian.

AH. Cyflwynodd ei hun fel Swyddog Llwybrau at Les (LlALl) Cerddwyr Cymru.

Esboniodd fod Ramblers Cymru[5] wedi derbyn grant o £1.2m gan LlC – wedi'i ariannu'n rhannol gan Gronfa Datblygu Gwledig Ewrop (ERDF) i gyflawni'r prosiect mynediad hwn ledled Cymru a'i fod yn cynnwys 18 cymuned o ddechrau'r prosiect ym mis Mehefin y llynedd sy'n rhdeg hyd mis Mai 2023.

Gan weithio gyda'r cymunedau hyn, roeddent yn gweithio i ddatblygu llwybrau cylchol cymunedol, llwybrau sy'n ystyriol o deuluoedd a theithiau cerdded byrrach. Roedd hyn yn cynnwys gwella mynediad drwy osod camfeydd yn lle gatiau lle bynnag y bo modd ac roeddent yn gweithio gyda thirfeddianwyr, yr awdurdodau lleol, a Pharciau Cenedlaethol i gyflawni hyn.

[4] https://www.adventuresmart.uk/
[5] https://www.ramblers.org.uk/pathstowellbeing

Hyd yma maen nhw eisoes wedi gosod 20 o giatiau allan o'r 180 maen nhw'n bwriadu eu newid i gyd.

Mae tua 600 o wirfoddolwyr ‘cofrestredig’ o fewn y Ramblers a’r gobaith yw y byddant yn cymryd yr etifeddiaeth o barhau i wella eu rhwydweithiau Hawliau Tramwy priodol unwaith y daw’r cynllun hwn i ben.

Fel rhan o’r cynllun cyffredinol maent wedi gweithio gyda phartneriaid eraill a hefyd wedi cynnwys diwrnodau ymgysylltu â bioamrywiaeth a gwyddoniaeth dinasyddion ar gyfer cyfrif glöynnod byw a chyfrifiadau rhywogaethau eraill, ac roedd pob un wedi cael cefnogaeth dda. Mae hyn hefyd yn ddefnyddiol ar gyfer hyrwyddo'r rhwydwaith Hawliau Tramwy fel ffordd o gysylltu â byd natur.

Amcan arall oedd trefnu clirio llystyfiant ar Hawliau Tramwy a hefyd clirio `rhywogaethau ymledol` gan gynnwys y ffromlys chwarennog. Roedd gweithgareddau eraill yn cynnwys diwrnodau cymunedol i blannu nifer sylweddol o goed yn ystod tymor y gaeaf sydd i ddod a phlannu dolydd blodau gwyllt yn y gwanwyn ac adeiladu blychau adar gyda phlant. Maent hefyd wedi gwneud cysylltiadau o fewn y sector corfforaethol i annog diwrnodau gwirfoddolwyr staff.

Roeddent hefyd yn awyddus i weithio gyda grwpiau ieuenctid ledled Cymru gan gynnwys y Sgowtiaid a'r Brownis ac yn cynnwys hyfforddiant llwybrau, mapiau a llywio.

Fel rhan o’r cynllun mae ganddyn nhw hefyd rai meinciau i’w gosod mewn rhai mannau gwyrdd cymunedol ac mae rhai gosodiadau celf i’w gosod ynddynt hefyd.

Mae’r holl lwybrau wedi’u harolygu a bydd argymhellion yn cael eu gwneud ynghylch sut y gellir eu gwella, ac maent yn rhannu’r wybodaeth hon ag awdurdodau a rhanddeiliaid eraill.
Roedd y prosiect hefyd yn cynnwys trefnu teithiau cerdded ar gyfer y grwpiau anoddach eu cyrraedd a gweithio gyda Chyngor Ffoaduriaid Cymru a Diverse Cymru.

Gofynnodd EJW a oedd unrhyw brosiectau ar y gweill yn y maes hwn.

Atebodd AH fod cynllun wedi ei glustnodi ar gyfer Penrhyndeudraeth.

Gofynnodd EJW a oedd unrhyw arian wedi'i ddyrannu i gadw toiledau cymunedol ar agor.

Dywedodd AH nad oedd y cynllun hwn yn cynnwys y mater hwn er bod ganddi gryn empathi ynghylch y mater hwn yn gyffredinol.

Gofynnodd PR a allai AH sôn am y cynlluniau sydd ar y gweill yng ngogledd y PC.

Dywedodd AH fod yna gynlluniau yn nyffryn Conwy ac Ynys Gybi ar Ynys Môn.

Diolchodd HP i AH ac OW am eu cyflwyniad diddorol am y ddau brosiect sylweddol ac am roi o'u hamser heno.

7. Diweddariad ar weithgareddau yn ardal Llyn Tegid – Arwel Morris

Cyflwynodd AM ei hun fel Warden ardal Llyn Tegid y PC a diolchodd i'r aelodau am y cyfle i roi eu safbwynt ar eu rôl fel Wardeniaid yn yr ardal a beth oedd yn ei olygu.

Tynnodd sylw at y materion anodd a ddaeth i'r ardal yn sgil y cyfnod ar ôl Covid a dangosodd sawl sleid o'r problemau yr oeddent wedi'u hwynebu, ac roedd nifer o'r rhain yn bethau a gafodd eu hadlewyrchu ar draws y PC.

Yn anffodus, yn ac o gwmpas Llyn Tegid (gyda haul a dŵr fel y prif atyniad) roedd hyn wedi dod â llawer o faterion negyddol i'r amlwg ac roedd y rhain yn ymwneud â pharcio, sbwriel / gwastraff, gwersylla anghyfreithlon ac ymddygiad gwael. Dros y tymor disgrifiwyd hyn orau fel 24/7.

Roedd hyn hefyd yn cynnwys maes parcio Llangower lle'r oeddent wedi profi anawsterau sylweddol – yn gyffredinol roedd y lle parcio yn cynnwys 70 o leoedd, ond roeddent yn gweld dros 100 o geir yn cael eu parcio ar y safle yn rheolaidd ac yn aml yn gorlifo i'r ffordd sydd yn ei dro yn dod â phroblemau eraill yn enwedig i drigolion lleol a eraill yn defnyddio'r ffordd gefn i Lanuwchllyn.

Maent wedi gweithio'n agos gyda chynghorau cymuned Llangefni a Llanuwchlyn a Chynghorwyr lleol a CG ar y materion hyn. Gobeithio y gallai hyn fod o gymorth trwy gael clirffyrdd.

Dywedodd HP eu bod wedi profi rhywbeth tebyg yng Nghwm Cywarch. Roeddem yn ffodus i raddau helaeth fod pobl eisiau ymweld â'r ardal, ond dylid darparu lleoedd parcio ychwanegol. Yng Nghwm Cywarch roedd creu mannau ychwanegol wedi gweithio'n dda.

Ychwanegodd pe na bai mannau parcio ac ymyl y ffordd ar gael, mae'n siŵr y byddai dadleoli a allai achosi problemau mewn mannau eraill.

Dywedodd AM ei fod yn deall y sylw hwn yn llwyr, ond nid oedd y Cynghorau Cymuned am greu mannau parcio ychwanegol yn yr ardal mewn mannau megis y Neuadd (Canolfan Gymunedol). O bosibl eu bod yn colli ffrwd refeniw sylweddol yma a allai fynd i'r Cynghorau Cymuned, ond eu penderfyniad hwy oedd hynny.

Gofynnodd DE pwy fyddai'n plismona'r ffordd unwaith y byddai llinellau melyn yn ymddangos.

Dywedodd AM fod hwn yn bwynt perthnasol iawn a'i fod yn fater a drafodwyd. Dylai gael ei blismona gan CG.

Eglurodd ymhellach fod parcio dros nos yn broblem yn Llyn Tegid sy'n anodd ei reoli. Er bod llawer o feysydd gwersylla yn yr ardal, roedd rhai defnyddwyr gwersylla diwyd yn benderfynol o barcio dros nos wrth ymyl y llyn ym maes parcio'r PC ac roedd hyn yn aml hyd at 12 y noson. Ac roedd yn amlwg erbyn y bore eu bod yn aml yn gyfrifol am lawer iawn o'r bagiau sbwriel oedd yn cronni wrth ymyl y biniau cyfagos.

Dywedodd EJW ei bod yn sicr y dylai Wardeniaid y PC gael pwerau i ddosbarthu tocynnau i bobl sy'n gadael sbwriel a pharcio heb ganiatâd.

Atebodd AM y byddai'r senario hwnnw'n golygu defnyddio is-ddeddfau a bod hyn yn anodd.

Ychwanegodd AD (trwy'r Gadair) fod hon yn sefyllfa anodd i ymgodymu â hi ac er y gallai fod is-ddeddfau yn mynd yn ôl i ddyddiau Meirionydd a Sir Gaernarfon (ar lefel bersonol) nid oedd yn teimlo'n gyfforddus gyda Wardeniaid yn cael pwerau o'r fath ac y gallai arwain at newid yn y berthynas â'r cyhoedd. Roedd yn well ganddynt weithio gyda rhanddeiliaid eraill megis yr Heddlu, GC, a Chonwy i reoli hyn mewn rhyw ffordd.

O ran y parcio dros nos roeddynt yn edrych ar opsiynau amrywiol megis rhwystr a systemau ANPR[6] ar gyfer maes parcio Llyn Tegid. Ond po fwyaf y maent yn edrych i mewn i hyn y mwyaf cymhleth a drud y daw.

Gofynnodd EJW pam na allent godi tâl am barcio dros nos.

Atebodd AD er bod y PC yn codi tâl am ei feysydd parcio yn ystod y dydd pe bai tâl dros nos yn cael ei gymhwyso, yna byddai'n cael ei ystyried yn faes gwersylla ac yna'n dechnegol yn cymryd busnes oddi wrth ddarparwyr eraill ac yn torri caniatâd cynllunio.

Ychwanegodd HP (gan ddatgan buddiant) fod hwn yn bwynt dilys yn yr ystyr y gallai effeithio ar safleoedd eraill pe bai maes parcio Llyn Tegid yn cynnig parcio dros nos a chyfleusterau. Roedd lleiafrif a fanteisiodd drwy barcio mewn cilfannau a safleoedd eraill ac felly'n dod ag ychydig i mewn i'r economi.

Ychwanegodd GLE ei bod yn anffodus bod llawer o achosion wedi bod lle mae rhai gwersyllwyr dros nos wedi gadael popeth ar eu hôl. Roedd cynlluniau gan CG i drefnu rhai safleoedd ffurfiol dros nos - `Aires`[7] o amgylch yr ardal lle gallai pobl barcio'n gyfreithlon dros nos.

Dywedodd PR ei bod yn bwysig cofio ein bod ni i gyd wedi bod trwy un o'r cyfnodau anoddaf yn gymdeithasol y mae'r DU erioed wedi'i gweld ac ar ôl cyfnod clo Covid ac rydym wedi gweld, yn uniongyrchol, rhai ymddygiad heriol iawn ar draws y PC. Roedd rhai mân elfennau o'r cyhoedd a oedd yn ymweld nad oeddent wedi gallu mynd dramor nac i rywle arall ac roedd rhai yn lle hynny wedi llogi neu brynu faniau gwersylla (neu faniau i gysgu ynddynt yn unig). Roedd yn anffodus nad oedd gan rai unrhyw berthynas flaenorol â chefn gwlad ac yn amlwg dim dealltwriaeth na pharch at eu hamgylchedd. Mater i PC oedd darparu cymaint o wybodaeth a chymorth â phosibl i helpu.

Ychwanegodd AM nad oedd hyn yn anarferol ac i raddau cyfyngedig wedi bod ar gynnydd yn y blynyddoedd diwethaf yn enwedig yn ystod cyfnodau o dywydd da. Roedd yn aml yn anodd trosglwyddo ein negeseuon i bobl. Yn ystod Covid eu gwaith nhw oedd annog ac esbonio'r `rheolau`. Fodd bynnag, gyda'r Bala a Llyn Tegid yn gymharol agos i'r cytrefi mwy yn y gogledd orllewin a chanolbarth y wlad a chyda mynediad hawdd ar y ffordd, yna dim ond gwaethygu eu problemau wnaeth hyn.

[6] System Adnabod Platiau Rhif Awtomatig.

[7] Mae arosfannau cartrefi modur, a elwir yn Aires, yn fannau parcio cyhoeddus yn bennaf ac yn dir preifat lle gall defnyddwyr cartrefi modur a faniau gwersylla stopio dros nos am ddim neu am ffi fechan.

Rhan anodd iawn o'u gwaith oedd curo ar ddrysau faniau gwersylla ben bore yn gofyn i bobl symud ymlaen ac roedd hyn yn gwneud staff yn anesmwyth. Ac yn anffodus treuliwyd cryn dipyn o’u hamser yn casglu ac yn delio gyda chasgliadau o sbwriel yn ac o gwmpas Llyn Tegid a Llyn Celyn yn enwedig ar ôl penwythnos prysur.

Gofynnodd EJW gyda phwy y bu'r PC yn cysylltu ynghylch y materion hyn.

Dywedodd AD fod yr adain yn cyfarfod yn rheolaidd â'r Tîm Rheoli i benderfynu ar gamau gweithredu a hefyd yn cyfarfod ag awdurdodau eraill i drafod materion oedd yn effeithio arnynt ar y cyd. Buont hefyd yn gweithio'n agos gydag adran gyfathrebu'r PC ar eu negeseuon cyhoeddus ac roeddent hwythau yn eu tro yn gweithio gyda Croeso Cymru i sicrhau negeseuon twristiaeth cenedlaethol. Ond heb amheuaeth roedd ôl Covid nid yn unig wedi gweld cynnydd mewn niferoedd ond hefyd elfen wahanol iawn o’r cyhoedd a oedd yn ymweld a oedd wedi cyflwyno heriau sylweddol.

Gofynnodd LA pwy oedd yn gyfrifol am y biniau yn Llyn Tegid (y rhai ar sleidiau AC) a phwy dalodd am eu gwagio.

Dywedodd AD mai'r PC sy'n gyfrifol am y PC fel rhan o'r casgliadau sbwriel yn Llyn Tegid. Roedd y taliadau blynyddol oddeutu £1200 ond ychwanegwyd taliadau wythnosol am y casgliadau a disgynnodd y costau hyn i gyd ar y PC.

Soniodd AT y gallai weithiau fod yn syniad cael gwared ar finiau yn gyfan gwbl gan eu bod yn tueddu i ddenu sbwriel arall. A roddwyd cynnig ar hyn yn yr ardal honno?

Atebodd AD eu bod wedi rhoi cynnig ar hyn trwy gael gwared ar finiau ym maes parcio Cwellyn ond bod hyn yn golygu patrolau rheolaidd i sicrhau ei fod yn aros yn rhydd o sbwriel ac yna'n dod yn llafurddwys felly weithiau roedd hyn yn wrthgynhyrchiol.

Ychwanegodd AM bod y Cynghorau Cymuned wedi gofyn am finiau ychwanegol yn Llangywer gan fod cymaint o broblemau wedi bod dros y cyfnodau prysuraf.

Ychwanegodd DPJ fod y materion hyn yn amrywio o le i le, a phrin oedd y problemau a gafwyd mewn rhai meysydd parcio.

Dywedodd EJW na chafodd erioed gymaint o gwynion ar ôl Covid gan drigolion lleol am rai elfennau o ymwelwyr sy'n dod â'r mathau hyn o broblemau. Roedd yn gobeithio y gallai'r holl awdurdodau ddod at ei gilydd i ddatrys y problemau hyn. O ran y faniau gwersylla dylai fod lleoedd cyhoeddus cyfyngedig i barcio, ond rhaid bod ganddynt gyfleusterau tebyg i'r rhai a geir yn Ewrop.

Ychwanegodd DO fod problemau tebyg wedi digwydd yn Aberdyfi, ac nad oeddent erioed wedi gweld cymaint o bobl yn gwersylla dros nos ar y traethau a'r holl faterion a ddaw yn sgil hynny - sbwriel a 'gwastraff' arall waeth beth fo llawer iawn o arwyddion yn eu lle yn dweud fel arall.

Ychwanegodd EJW fod symud biniau ymaith yn rhywbeth a oedd wedi cael ei wneud yn y gorffennol.

Dywedodd PR fod y PC wedi cael gwared ar finiau yng nghilfannau Nant Peris a Chromlech rai blynyddoedd yn ôl a bod hyn wedi arwain at ostyngiad mewn sbwriel ond mewn rhai lleoliadau nid oedd hyn yn ymarferol o ystyried y nifer fawr o bobl a sbwriel a gynhyrchir.

Cadarnhaodd AD eu bod wedi ceisio, fel arbrawf, i gael gwared ar y biniau ym Mhen y Pass ond nad oedd hyn wedi gweithio ac o ganlyniad, yn syml iawn, roedd pobl yn dympio llawer iawn o sbwriel dros nos.

Soniodd AM eu bod, fel rhan o'u gwaith arferol, eu bod nhw wedi bod yn brysur yn tynnu camfeydd a gosod gatiau yn eu lle lle bynnag y bo modd yn yr ardal a bod hyn yn llwyddiannus cyn belled â bod tirfeddianwyr yn hyderus eu bod yn gweithio. Dim ond gatiau sydd yna ar daith gylchol Llyn Tegid bellach a does dim camfeydd yno o gwbl. Roeddent hefyd wedi gosod rhai pontydd troed newydd yn ddiweddar.

Dangosodd sleidiau o flodau algaidd sy'n ffenomen sydd wedi digwydd yn gyson ers 1996 - yn enwedig yn ystod tywydd poeth. Gallant ddelio â hyn trwy nodi mannau problemus gydag arwyddion a'u hynysu. Erbyn heddiw, diolch byth, mae gan y cyhoedd well dealltwriaeth o'r mater hwn.

Fel rhan o'u gwaith roedden nhw'n dal i wneud ymweliadau ysgol fel arfer cyn gwyliau'r haf. Roedd hyn yn ymwneud â phynciau fel diogelwch dŵr o ystyried y gallai llawer o ddisgyblion lleol fod yn defnyddio'r llyn ar gyfer padlo neu i nofio yn ystod yr haf.

Roedd gweithgareddau eraill yn ymwneud â delio â rhywogaethau ymledol megis Jac y Neidiwr a Chanclwm Japan yn enwedig yn nalgylch yr afon Dyfrdwy. Gwnaed hyn ganddynt hwy eu hunain, gwirfoddolwyr, a chontractwyr lle bo angen.

Soniodd AM hefyd am y gwaith ar arglawdd llifogydd sydd ar y gweill yn y pen gogleddol ar hyn o bryd gan gontractwyr CNC. Roedd y gwaith adfer yn angenrheidiol gan fod rhai o'r argloddiau wedi'u peryglu gan goed hunan-hadu ac roedd angen cael gwared ar y rhain. Hyd yn hyn nid oeddent wedi wynebu cau am gyfnod hir ar hyd y glannau, ond roedd cau rhai mannau yn mynd i fod yn beth anochel. Cyhoeddodd CNC ddiweddariadau rheolaidd ar hyn.

Diolchodd HP i AM am ei gyflwyniad a'u gwaith yn enwedig dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Ar ôl y cyflwyniad heno roedd yn siŵr bod yr aelodau'n llwyr werthfawrogi eu hymdrechion o ystyried y sefyllfa ryfeddol a wynebwyd ganddynt ar ôl Covid.

8. Taflen wybodaeth Cartrefi Modur.

Yn dilyn ymholiad gan un o aelodau Fforwm Mynediad Lleol yn y cyfarfod diwethaf, roedd o'r farn y byddai'n ddoeth rhoi gwybod i'r aelodau bod adrannau Cyfathrebu'r PC wedi llunio'r Canllaw hwn i berchnogion Cartrefi Modur a Faniau Camper yn dilyn llawer o'r materion a drafodwyd heno. digwydd ar draws y PC. Roedd Partneriaethau Cenedlaethol eraill ledled y DU wedi adrodd am faterion tebyg.

Roedd yn ymwneud i raddau helaeth â mwynhau cefn gwlad mewn ffordd gyfrifol ac roedd yn cynnwys cyfeiriadau at y Côd Cefn Gwlad, materion sydd a wnelo baw cŵn a sbwriel / gwastraff ac roedd yn daflen ddefnyddiol iawn.

Roedd y problemau hyn wedi'u gwaethygu gan fod rhai pobl yn cysgu mewn faniau cyffredin mewn cilfannau, mewn caeau ac ar lan afonydd a llynnoedd a gadael popeth ar ôl.

Gofynnodd EJW a oedd rhai elfennau o fewn cymunedau lleol a allai droi yn erbyn y sector twristiaeth hwn? Roedd hefyd yn poeni bod hyn yn effeithio ar staff y PC.

PR - er bod rhai pethau wedi bod yn rhwystredig iawn i rai pobl – a'r PC yn llwyr werthfawrogi hyn, roedd llawer o bobl yn gwneud bywoliaeth o'r sector – sydd werth tua £1.5b i economi Gwynedd felly roedd yn bwysig cael rhywfaint o bersbectif ar hwn. Roedd eu ffigurau monitro yn dangos bod cynnydd mawr ym mis Gorffennaf, Awst a Medi a oedd yn dangos bod y capasiti cludo arferol wedi'i ragori mewn llawer o leoedd o 5% - 8% - *ac adlewyrchwyd hyn yn nhermau parcio.* Roedd y niferoedd cyffredinol (a oedd yn debyg i'r cyfnod ôl-Covid y llynedd) wedi'u gwasgu eto i'r tri mis hynny gan roi camargraff bod hon wedi bod yn duedd drwy gydol y flwyddyn.

O ran staff – *ac fel barn bersonol yn unig* roedd yna deimlad o fod dan warchae yn dilyn popeth a ddaeth yn sgil y cyfnod ôl-Covid ond bod yn rhaid i ni i gyd yn bennaf barhau a gobeithio ein bod yn canolbwyntio ar y pethau cadarnhaol ac wedi dysgu rhai gwersi o hyn.

Gofynnodd GD a gysylltwyd â'r holl safleoedd cartrefi modur i'w galluogi i fynd ar wefan y PC gan ei bod yn gwybod am rai oedd ar goll.

Ychwanegodd HP (wedi iddo ddatgan buddiant) ei fod yn gwybod am rai bylchau.

Dywedodd AD fod y Swyddog Twristiaeth Gynaliadwy yn cysylltu â phob safle a oedd yn hysbys dros y ffôn, ond y byddent yn ymchwilio i unrhyw fylchau – nid oedd eu rhestr yn gynhwysfawr.

Gofynnodd EJW a oedd y cyfnod gwersylla wedi'i ymestyn o 28 i 56 diwrnod.

Cadarnhaodd GLE (CG) fod hyn yn wir, ond roedd yn rhaid bodloni rhai gofynion o hyd. Yn sicr, byddai capasiti maes parcio gorlif ychwanegol yn ddefnyddiol dros y cyfnodau prysur.

Dywedodd DO er eu bod wedi gweld mwy o faniau gwersylla yn ardal Aberdyfi yn gyffredinol - roedd y rhan fwyaf wedi arfer defnyddio arfer da, ac roedd llawer yn hunangynhwysol. Fodd bynnag, roedden nhw wedi gweld mwy o weithgareddau gwersylla mewn mannau anarferol fel Llyn Barfog, ac er nad oedd yn anghyffredin roedd y niferoedd yn uwch.

Fe ddywedodd AE y bydd angen tyrchu trwy biniau nesaf! Dywedodd ei bod yn bosibl y byddwn yn gweld llai o ymwelwyr o ystyried yr hinsawdd ariannol.

Fe wnaeth GLE y sylw, yn groes i'r graen fe all gael yr effaith groes, os nad yw pobl yn mynd drawmor, yna fe all niferoedd yn gyffredinol yn y DU gynyddu. Roedd hyn yn rhywbeth a oedd yn anodd ei ragweld.

Soniodd EJW fod yna adrannau heddlu twristiaeth penodol mewn rhai gwledydd i ddelio â materion tebyg. Rhywbeth i LlC ei ystyried.

Diolchodd HP i staff y PC am fod yn rhagweithiol wrth ymdrin â'r mater hwn yn ymwneud â chartrefi modur.

9. Eitemau Agenda a Argymhellir ar gyfer y cyfarfod nesaf

i) Strategaeth Hamdden y Parc Cenedlaethol.

Dywedodd PR ei fod wedi adolygu hyn yn ddiweddar o'r asesiad cydymffurfio a'r gobaith oedd y byddai'n barod i fynd allan yn fuan unwaith y byddai'r tîm Rheoli wedi gweld y fersiwn diweddaraf. Byddai wedyn yn cael ei ddosbarthu ar gyfer ymgynghoriad mewnol ac yna i randdeiliaid ehangach.

Ychwanegodd fod y Fforwm Mynediad Lleol eisoes wedi gweld drafft.

Gofynnodd HP i'r aelodau a oedd ganddynt unrhyw bynciau eraill, yna a allent gysylltu ag ef neu PR i drafod hyn.

10. Unrhyw fater arall

i) Soniodd LA fod Gŵyl Gerdded 10-diwrnod Abermaw wedi mynd yn ei blaen eto eleni a daeth i ben ddoe (26 Medi).

Roedd hwn wedi bod yn llwyddiannus ac roedd presenoldeb da. Roeddent wedi trefnu cyfanswm o 120 o gerddwyr unigol gydag uchafswm o 15 wedi'u neilltuo ar gyfer pob taith gerdded. Cymerasant ran mewn cyfanswm o 377 o deithiau cerdded. Roedd gweithgareddau eraill yn cynnwys 3 digwyddiad cymdeithasol. *Effeithiodd angladd y Frenhines ar rai o'u trefniadau ond nid yn ormodol. Roedd un o'r digwyddiadau cymdeithasol wedi codi £440 ar gyfer Tîm Chwilio ac Achub de Eryri.*

Y flwyddyn nesaf bydd yr Ŵyl yn cael ei chynnal rhwng 16 Medi a 25 Medi.

Dywedodd hefyd fod Network Rail wedi bod yn fodlon iawn gyda'r gwasanaeth bws newydd o ystyried bod gwaith traphont Abermaw wedi'i gwneud hi'n anodd ar rai teithiau cerdded.

Diolchodd HP i LA am ei diweddariad a llongyfarchodd y grŵp ar eu llwyddiant parhaus.

ii) *Soniodd DE fod rhywfaint o sôn ar y cyfryngau cymdeithasol am ail agor yr hen lein o Ddolgellau i Bont Newydd ac ymlaen i Lanuwchlyn. Roedd hefyd yn ymwybodol o rywfaint o sôn am lwybr o Ddolgellau i Traws.*

Dywedodd AE fod yr hen linell wedi bod ar restr ddymuniadau'r PC ers blynyddoedd lawer ond bod pontydd coll a phroblemau technegol sylweddol. Diddorol oedd nodi ein bod o fewn pellter byr ac yn gyfochrog â Taith Mary Jones y gallai cerddwyr ei ddefnyddio er nad oedd hwn yn gyfeillgar i feiciau.

Ychwanegodd HP fod cynllunio llwybrau newydd yn agos at rai presennol yn ymddangos yn wrthgynhyrchiol ac efallai na fyddai cael llwybrau ychwanegol yn rhesymol nac yn boblogaidd gyda thirfeddianwyr.

Dywedodd PR ei bod yn siomedig nad oedd yr un o'r hen reilffyrdd o fewn y PC wedi'u caffael gan y PC i'w defnyddio gan gerddwyr, ceffylau, na beicwyr. Neu o ganlyniad i hynny y rheilffyrdd gwledig segur a gaewyd yn dilyn dau adroddiad Beeching.

Diddorol oedd nodi bod adroddiad Hobhouse (1947) yn sôn yn benodol am yr hen wely trac rhwng Caernarfon – Porthmadog fel rhywbeth a allai fod o fudd sylweddol i'r cyhoedd ond na weithredwyd erioed gan y PC ar ôl 1951.

Roedd hyn i gyd yn rhwystredig ac roedd olrhain (bactracio) yn anodd a hefyd yn gofyn am arian sylweddol ac ewyllys i'w gyflawni.

Bu un neu ddau o adroddiadau cwmpasu mewn perthynas â Llyn Celyn (Canolfan Dŵr Gwyn – Bala) wedi ei gostio ac roedd hyn oddeutu £1.2mi adnewyddu'r gwahanol strwythurau ac adennill yr hyn sydd ei angen.

Ychwanegodd DPJ mai dyna oedd y costau a amcangyfrifwyd bron i 8 mlynedd yn ôl felly byddent yn uwch erbyn heddiw.

Ar hyn o bryd mae darnau o lwybr caniataol gyda chytundebau o'r draphont yng Nghwm Prysor i lawr, ond roedd y rhain yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd.

Gofynnodd EJW a oedd cyfeirbwyntiau Taith Mary Jones (TMJ). Os felly, roedd hwn ar gael i'r cyhoedd oedd yn cerdded

Dywedodd AE ei fod wedi'i gadarnhau gan DPJ. Ond nid oedd y TMJ hwnnw'n addas ar gyfer beicwyr neu farchogion ceffylau.

Ychwanegodd PR nad oedd unrhyw hawliau uwch ynghlwm wrth TMJ.

Soniodd GLE bod yna lwybr o ryw fath yn bodoli'n barod rhwng Llanuwchlyn, a'r Bala ac efallai y byddai'n well buddsoddi mewn cysylltu â hyn mewn rhyw ffordd.

Soniodd DPJ eu bod yn trafod gyda CG a sut y gellid galluogi'r cysylltiadau hyn.

Soniodd AD y gallai newid y meini prawf ar gyfer Teithio Llesol – sy'n cael ei ystyried ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cymru, newid ac y gallai arian fod ar gael yn y dyfodol ar gyfer y mathau hyn o gysylltiadau.

iii) *AE. Yn dymuno sôn bod trefnwyr Marathon X wedi newid eu 'modus operandi' eleni ac yn ymwybodol bod PR wedi bod yn trafod gyda nhw am eu hymagwedd at*

dirfeddianwyr a oedd wedi gwella. Fodd bynnag, profodd yr arwyddion newydd i fod yr un mor wael ac roedd eu perfformiad ar y diwrnod i glirio yn llai na'r hyn y dylai fod.

Dywedodd PR fod hyn yn siomedig o ystyried ei drafodaeth flaenorol gyda'r trefnwyr. Dylai eu trefniadau fod wedi bod yn llawer gwell ond yn amlwg nid oedd eu trefniadau clirio ar ôl y digwyddiad wedi'u trefnu'n dda. Byddai'n ailymweld â'r mater hwn gyda nhw ac yn adrodd yn ôl.

iv) *Soniodd AT fod ganddo goetir sydd wedi'i neilltuo fel tir mynediad CGHT. Oddi mewn iddo roedd yna nifer sylweddol o goed sy'n cael eu heffeithio gan Ynn yn marw ac roedd wedi gofyn cwestiwn i CNC ynghylch cyfrifoldeb y tirfeddianwyr gan fod coed o dan CGHT yn cael eu dosbarthu fel nodweddion naturiol a llai o atebolrwydd i dirfeddianwyr.*

Roedd yr ateb a gafodd yn nodi bod coed yn nodwedd naturiol ac felly ni ddylai fod unrhyw atebolrwydd. Fodd bynnag, teimlai fod angen ymateb mwy ffurfiol i hyn gan swyddogion cyfreithiol LlC a CNC yn enwedig bod y mater hwn yn sicr o gael ei ailymddangos wrth i'r clefyd hwn ledaenu i goetiroedd preifat eraill.

Roedd yn anodd gosodd arwydd byst oherwydd efallai y byddai rhyw fath o atebolrwydd yn cael ei gyfaddef bryd hynny.

Gofynnodd HP i PR gadarnhau bod y cysegriad gwirfoddol CGHT yn parhau am byth.

Cadarnhaodd PR ei fod ac na ellid ei dynnu'n ôl unwaith y byddai wedi'i gyflwyno o dan adran 16 o'r Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy.

Ychwanegodd HP y byddai unrhyw arwyddion yn cydnabod peryglon posibl felly mae hyn yn gadael AT mewn sefyllfa anodd er y gellid dadlau ei fod yn cyd-fynd â'r Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy y gallai hefyd ddod o dan ei Atebolrwydd Deiliaid.

Ychwanegodd PR fod AT wedi cael ei hun mewn sefyllfa anodd. Byddai'n gwneud ymholiadau pellach gyda swyddogion arbenigol CGHT yn CNC ac yn adrodd yn ôl ar unrhyw gasgliadau neu gyngor ychwanegol a gynigiwyd ganddynt.

Soniodd DO fod Priffyrdd CG yn gwneud gwaith coed lle gallai coed heintiedig achosi perygl i briffordd.

Gofynnodd AT i PR beth oedd sefyllfa'r Clwy'r Coed Ynn mewn perthynas â Llwybr Mawddach.

Atebodd PR nad oedd Llwybr Mawddach wedi'i ddynodi'n dir mynediad CGHT ac nad oedd ganddo statws fel llwybr ceffyl / march na llwybr beicio (er ei fod yn rhan o Lwybr Beicio Cenedlaethol 8). Roedd y rhan fwyaf o'r llwybr ym mherchnogaeth y PC ac yn cael ei reoli fel y cyfryw. Roedd y staff maes yn delio â Chlwy'r Coed Ynn ar ei hyd lle bo angen.

v) *Soniodd DO fod gwaith ar y gweill i godi pont droed newydd yn Ynys Picnic ar gyrion Aberdyfi a oedd wedi'i chau ers peth amser, a oedd wedi'i chondemnio. Roedd hyn wedi cynnwys NR, Cyngor Sir Aberdyfi, CG a'r Ganolfan Outward Bound Centre ac roedd yn*

mynd i gostio tua £70 a gobeithio y byddai'n cael ei gwblhau yn ddiweddarach ym mis Hydref.

Credai hefyd y gallai fod yn ddefnyddiol ailymweld â'r safle i edrych eto ar y ddolen goll.

Roedd PR yn ddiolchgar am y wybodaeth hon gan ei bod yn hen bryd ei chael gan fod hwn yn llwybr poblogaidd i lawr i'r pentref ac yn cael ei ddefnyddio gan nifer sylweddol o fyfyrwyr yn yr Ganolfan Awyr Agored / Outward Bound. Roedd y Fforwm Mynediad Lleol wedi bod ar ymweliad safle rhyw dair blynedd yn ôl i edrych ar y cyswllt. Efallai y byddai modd cysylltu hwn yn fwy diogel â'r canol a'r Hawl Tramwy Cyhoeddus, ond byddai angen rhai strwythurau ar hyd tua 70m ar ochr ddeheuol wal y ffordd. Roedd Network Rail wedi cynnig rhywfaint o dir am ddim, ond roedd yn ostyngiad ar y cyfan ond byddai hyn yn anodd gan ei fod yn dir anodd i weithio ynddo.

Byddai'n trafod hyn gyda'r Ganolfan Awyr Agored / Outward Bound i gael y wybodaeth ddiweddaraf am hyn.

Ond roedd y cyswllt coll yn anoddach i'w gyflawni. Byddai'n adrodd yn ôl.

Diolchodd HP i'r holl aelodau a Swyddogion am eu cyfraniadau heno.

11. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf - 13 Rhagfyr 20222